

15 JUN 2018

Zorginstituut Nederland

2017.01495

> Retouradres Postbus 320, 1110 AH Diemen

Aan de Geschillencommissie van
Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ)
T.a.v. de heer
Postbus 291
3700 AG ZEIST

Zorginstituut Nederland
Zorg

Eekholt 4
1112 XH Diemen
Postbus 320
1110 AH Diemen
www.zorginstituutnederland.nl
info@zinl.nl

T +31 (0)20 797 85 55

Contactpersoon

2018030229

Datum 15 juni 2018
Betreft Definitief advies als bedoeld in artikel 114 Zorgverzekeringswet

Zaaknummer
2018012984

Onze referentie
2018030229

Uw referenties
G47 201701495 en
G85 201701495

Uw brieven van
15 maart en 22 mei 2018

Geachte heer \

Hierbij bevestig ik de ontvangst van het verslag van de hoorzitting en de aanvullende stukken.

In uw brief d.d. 22 mei 2018 heeft u het Zorginstituut verzocht om in het definitief advies in te gaan op de richtlijn lipoedeem. U heeft in dat kader een tweetal aanvullende vragen gesteld, namelijk:

- 1) of en zo ja, op welke wijze het Zorginstituut in zijn advies rekening heeft gehouden met de aangehaalde richtlijn en de daaruit blijkende houding van de beroepsgenoten, en
- 2) of de richtlijn aanleiding geeft tot wijziging van het voorlopig advies met betrekking tot de toetsing aan de stand van de wetenschap en praktijk.

Het Zorginstituut is verzocht om bij de beantwoording van deze vragen de overwegingen te betrekken die in de uitgave 'Beoordeling stand van wetenschap en praktijk' voorkomen over de plaats van richtlijnen en de zienswijzen van professionals.

Beoordeling aanvullende informatie

Uit het verslag van de hoorzitting en de aanvullende stukken zijn geen feiten of omstandigheden naar voren gekomen die het Zorginstituut aanleiding geven het voorlopig advies te herzien. U kunt het voorlopig advies hierbij als definitief beschouwen.

Ten aanzien van bovenstaande vragen merkt de medisch adviseur het volgende op. Zoals in het voorlopig advies vermeld, is na de publicatie van het standpunt over liposuctie/liposculpture bij lipoedeem d.d. 9 maart 2007¹ in het kader van

¹ <https://www.zorginstituutnederland.nl/publicaties/standpunten/2007/03/09/pure-tumescente-liposculpture-behandeling-aan-de-benen-ook-niet-vergoed>.

geschillen meerdere malen opnieuw gezocht naar aanvullende wetenschappelijke literatuur over de effectiviteit van liposuctie bij lipoedeem. Zo heeft in oktober 2016 een nieuwe zoekopdracht plaatsgevonden, waarbij het Zorginstituut in het voorlopig advies ook is ingegaan op de richtlijn lipoedeem (versie 01-05-2014). Hierbij is destijds het volgende aangegeven:

Zorginstituut Nederland
Zorg

Datum
15 juni 2018

Onze referentie
2018030229

"De huidige richtlijn van de NVDV, onderschreven door verschillende beroepsverenigingen waaronder de heelkunde, uit 2014² omtrent chirurgische behandeling van lipoedeem geeft aan dat er beperkte onderbouwing vanuit de klinische wetenschappelijke literatuur is. In deze richtlijn is met name de aanbeveling van Forner et al (2012) overgenomen, terwijl die daar niet systematisch is onderzocht. Het betreft hier een narratieve opsomming van gevonden literatuur zonder waardering, waaronder geen vergelijkend onderzoek. Gezien de hoge incidentie zou vergelijkend onderzoek tussen liposuctie versus geen liposuctie toch mogelijk moeten zijn. De richtlijn geeft geen aanleiding om het standpunt dat liposculpture/liposuctie van de benen bij lipoedeem niet voldoet aan de stand van de wetenschap en praktijk aan te passen".³

Hoewel de aangehaalde richtlijn en de daaruit blijkende houding van de beroepsgenoten in beginsel van groot belang is voor het pakketbeheer en de beoordeling van de stand van wetenschap en praktijk, worden de conclusies en de aanbeveling(en) over interventies in de richtlijnen niet zonder meer overgenomen als pakketstandpunt. Hierbij kan worden gewezen op het document 'Beoordeling stand van de wetenschap en praktijk'⁴, waarin de volgende overweging is opgenomen:

"Of dat mogelijk is hangt af van een aantal door ons te beoordelen aspecten. Zo zal de richtlijn actueel moeten zijn en volgens de regelen der kunst (met toepassing van de principes van EBM) tot stand moeten zijn gekomen. Verder gaan wij na – indien mogelijk aan de hand van de systematische literatuurreview die verricht is voor het opstellen van de richtlijn – of de gekozen methode van verzameling/selectie/weging van data en het afleiden van conclusies aansluit bij onze werkwijze om 'de stand van wetenschap en praktijk' te bepalen. Is dat het geval en betreft het een sterke, d.w.z. op krachtig bewijs steunende en eenduidige (positieve/negatieve) aanbeveling betreffende de interventie waar het ons om gaat, dan zullen wij in beginsel ons pakketstandpunt daarbij laten aansluiten. Richtlijnen kunnen echter ook positieve aanbevelingen voor de toepassing van interventies bevatten die op (zeer) weinig bewijs steunen. Het zal dan in de regel gaan om zwakke - in voorzichtige bewoordingen gestelde - aanbevelingen. Het is niet zonder meer mogelijk om een pakketstandpunt, dat per definitie maar twee uitkomsten kan hebben (de zorg voldoet wel of voldoet niet aan 'de stand van de wetenschap en praktijk'), te laten aansluiten bij dergelijke zwakke positieve aanbevelingen."⁵

² <http://www.lymfoedeem.nl/files/140501-definitieve-richtlijn-lipoedeem.pdf>.

³ Zie o.a. SKGZ201600841.

⁴ <https://www.zorginstituutnederland.nl/publicaties/rapport/2015/01/15/beoordeling-stand-van-de-wetenschap-en-praktijk>.

⁵ Zorginstituut Nederland. Beoordeling stand van de wetenschap en praktijk. 2015. Pagina 27.

<https://www.zorginstituutnederland.nl/binaries/zinl/documenten/rapport/2015/01/15/beoordeling-stand-van-de-wetenschap-en-praktijk/Beoordeling+stand+van+de+wetenschap+en+praktijk.pdf>.

Gelet op het bovenstaande bestaat er geen aanleiding tot wijziging van het voorlopig advies.

Hoogachtend,

l

Zorginstituut Nederland
Zorg

Datum
15 juni 2018

Onze referentie
2018030229

201701495
1 1 1
J - 1 1
0

Zorginstituut Nederland

> Retouradres Postbus 320, 1110 AH Diemen

16 APR. 2018

Aan de Geschillencommissie van
Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ)
T.a.v. de heer
Postbus 291
3700 AG ZEIST

Zorginstituut Nederland
Zorg

Eekholt 4
1112 XH Diemen
Postbus 320
1110 AH Diemen
www.zorginstituutnederland.nl
info@zinl.nl

T +31 (0)20 797 85 55

Contactpersoon

2018018051

Datum 13 april 2018
Betreft Advies als bedoeld in artikel 114 Zorgverzekeringswet

Zaaknummer
2018012984

Onze referentie
2018018051

Uw referentie
G47 201701495

Uw brief van
15 maart 2018

Geachte voorzitter, commissie,

U hebt op 15 maart 2018 aan Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid Zorgverzekeringswet (Zvw). Verzoekster en verweerder hebben een geschil over de vergoeding van een liposuctie ter hoogte van de heupen in verband met lipoedeem, uit te voeren te Brugge (Belgie).

Bij uw adviesaanvraag hebt u ons ook een kopie van het dossier gestuurd, maar een verslag van de hoorzitting ontbreekt nog. Het Zorginstituut brengt daarom een voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

In artikel B.4.5. van de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op plastische chirurgie omschreven. Dit komt overeen met hetgeen daarover bij en krachtens de Zvw is bepaald.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of verzoekster aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Het advies van het Zorginstituut kan dus geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coulance.

Medische beoordeling

Na kennisneming van het geschil heeft het Zorginstituut dit dossier voor een medische beoordeling voorgelegd aan zijn medisch adviseur. Deze heeft de stukken bestudeerd en deelt het volgende mee.

Het geschil

Verzoekster heeft in 2015 een liposuctiebehandeling ondergaan in verband met lipoedeem van de dijbenen. Na een klachtenvrije periode zijn de klachten bij verzoekster teruggekeerd. Zo heeft verzoekster last van pijn en zwaarte ter hoogte van de dijbenen, een gespannen gevoel en warmtestraling. De behandelend medisch specialist heeft wederom een behandeling van het lipoedeem door middel van liposuctie voorgesteld.

Zorginstituut Nederland
Zorg

Datum
13 april 2018

Onze referentie
2018018051

Verweerder heeft de aanvraag tot vergoeding van bovengenoemde behandeling afgewezen, omdat de behandeling niet zou voldoen aan de stand van de wetenschap en praktijk. Daarnaast geeft verweerder aan dat er geen sprake is van een aantoonbare lichamelijke functiestoornis zoals omschreven in de polisvoorwaarden van de zorgverzekering.

Beoordeling

Omdat er sprake is van een behandeling die een puur cosmetisch karakter kan hebben, moet deze worden getoetst aan de verzekeringsvoorwaarden voor behandelingen van plastisch- chirurgische aard. De voorwaarden voor vergoeding van bovengenoemde behandeling staan ook beschreven in de "*Werkwijzer plastische chirurgie 2012*".

Vergoeding is mogelijk indien er sprake is van:

- Een aantoonbare lichamelijke functiestoornis door:
 - a. Ernstige pijn, indien er een duidelijke causale relatie bestaat met een lokale vetophoping (bijvoorbeeld een zeer fors lipoom met druk op een zenuw).
 - b. Een ernstige bewegingsbeperking, bijvoorbeeld door een lokale vetophoping ter plaatse van een gewricht.
- Verminking:
Er is zelden sprake van een verminking.

Er is geen vergoeding mogelijk bij:

- Liposuctie van de buik: uitgesloten van vergoeding.
- Liposuctie bij lipoedeem: voldoet niet aan de stand van de wetenschap en praktijk.
- Liposuctie bij mammahypertrofie: voldoet niet aan de stand van de wetenschap en praktijk.

In 2007 is er een standpunt¹ gepubliceerd over liposuctie van de bovenbenen. Hieruit blijkt dat er op 2 maart 2007 een search is uitgevoerd in Medline naar publicaties over liposuctie bij lipoedeem van de benen. Er werd geconcludeerd dat er geen gegevens zijn over de effectiviteit van liposculpture behandeling bij lipoedeem van de benen en dat de behandeling daarom niet conform de stand van de wetenschap en praktijk kan worden genoemd.

¹ <https://www.zorginstituutnederland.nl/publicaties/standpunten/2007/03/09/pure-tumescente-liposculpture-behandeling-aan-de-benen-ook-niet-vergoed>

In eerdere adviezen van het Zorginstituut (voorheen het CVZ) is aangegeven dat er geen reden was om het standpunt aan te passen.² In oktober 2016 is opnieuw gekeken of het standpunt van 2007 over tumescente liposculpture behandeling van de benen (liposuctie) herziening behoeft.³ Hiertoe bleek geen aanleiding te bestaan.

Zorginstituut Nederland
Zorg

Datum
13 april 2018

Onze referentie
2018018051

Bij herhaling van de zoekopdracht worden er tussen 1 oktober 2016 en 3 april 2018 zeven aanvullende publicaties gevonden.⁴ Deze geven geen bruikbare en aanvullende informatie over de effectiviteit van liposuctie bij lipoedeem. De in het dossier opgenomen publicatie "Liposuction in the Treatment of Lipedema: A Longitudinal Study" (die tot één van de hierboven genoemde zeven aanvullende publicaties hoort) dateert van na de laatste systematische zoekopdracht in oktober 2016. Het betreft echter een niet- vergelijkende studie die geen informatie over relatieve effectiviteit van de behandeling geeft.

Conclusie

Gelet op het bovenstaande kan worden geconcludeerd dat liposuctie bij lipoedeem niet voldoet aan de stand van de wetenschap en praktijk en daarom geen verzekerde zorg is. Op basis van het dossier is daarnaast onvoldoende aangetoond dat er sprake is van een aantoonbare lichamelijke functiestoornis of verminking zoals omschreven in artikel 2.4 van het Besluit zorgverzekering en de VAGZ- werkwijzer.

De medisch adviseur is van oordeel dat verweerder het gevraagde terecht heeft afgewezen.

² Zie eerdere adviezen van het Zorginstituut o.m. zaaknummers 2016124877, 2016073474, 2016107423, 2014042930, 2013026701, 2013003501, 2012144154, 2012051858, 2011069263, 2011023436, 2010147384, 29060359, 28036228, 28033916, 27010347, 26019990, 22051062.

³ Zie ook geschil: SKGZ201600841

⁴ Er werd gezocht op: (("Lower Extremity"[MeSH] OR ("leg"[MeSH Terms] OR leg[Text Word] OR legs[Text Word]) OR ("hip"[MeSH Terms] OR hip[Text Word])) AND (("lipectomy "[T1AB] OR "lipectomy "[MeSH Terms] OR liposuction[Text Word] OR liposculpture[Text Word]) AND tumescent[All Fields]) OR (lipedema[All Fields] AND tumescent[All Fields]) OR (tumescent[All Fields] AND systematic[sb])). Aanvullend waren er datumlimieten ingesteld zoals omschreven in de hoofdttekst. Dit genereerde het volgende resultaat:

- 1: Collins PS, Moyer KE. Evidence-Based Practice in Liposuction. *Ann Plast Surg.* 2018 Jan 24. doi: 10.1097/SAP.0000000000001325. [Epub ahead of print] PubMed PMID: 29369106.
- 2: Dadras M, Mallinger PJ, Corterier CC, Theodosiadi S, Ghods M. Liposuction in the Treatment of Lipedema: A Longitudinal Study. *Arch Plast Surg.* 2017 Jul;44(4):324-331. doi: 10.5999/aps.2017.44.4.324. Epub 2017 Jul 15. PubMed PMID: 28728329; PubMed Central PMCID: PMC5533060.
- 3: Bansal H, Comella K, Leon J, Verma P, Agrawal D, Koka P, Ichim T. Intra-articular injection in the knee of adipose derived stromal cells (stromal vascular fraction) and platelet rich plasma for osteoarthritis. *J Transl Med.* 2017 Jun 19;15(1):141. doi: 10.1186/s12967-017-1242-4. PubMed PMID: 28629466; PubMed Central PMCID: PMC5477422.
- 4: Wollina U. [Lipedema: up-to-date of a long forgotten disease]. *Wien Med Wochenschr.* 2017 Oct;167(13-14):343-348. doi: 10.1007/s10354-017-0566-2. Epub 2017 May 10. Review. German. PubMed PMID: 28493139.
- 5: Trivedi MK, Kroumpouzos G, Murase JE. A review of the safety of cosmetic procedures during pregnancy and lactation. *Int J Womens Dermatol.* 2017 Feb 27;3(1):6-10. doi: 10.1016/j.ijwd.2017.01.005. eCollection 2017 Mar. Review. PubMed PMID: 28492048; PubMed Central PMCID: PMC5418954.
- 6: Chia CT, Neinstein RM, Theodorou SJ. Evidence-Based Medicine: Liposuction. *Plast Reconstr Surg.* 2017 Jan;139(1):267e-274e. doi:10.1097/PRS.0000000000002859. Review. PubMed PMID: 28027260.
- 7: Halk AB, Damstra RJ. First Dutch guidelines on lipedema using the international classification of functioning, disability and health. *Phlebology.* 2017 Apr;32(3):152-159. doi: 10.1177/0268355516639421. Epub 2016 Jul 9. Review. PubMed PMID: 27075680

Het advies

Het Zorginstituut heeft kennisgenomen van de stukken en beoordeeld of verweerder terecht het gevraagde heeft afgewezen. Gelet op het bovenstaande adviseert het Zorginstituut tot afwijzing van het verzoek.

Hoogachtend,

Zorginstituut Nederland
Zorg

Datum
13 april 2018

Onze referentie
2018018051